

Oxelösund

Vattentjänstplan för Oxelösund kommun 2023–2035

Dokumenttyp Plan	Fastställd av	Beslutsdatum 2022-XX-XX	Reviderat
Dokumentansvarig		Förvaring	Dnr KS.2023.152
Dokumentinformation Granskningsversion			

Innehållsförteckning

Förord	3
Del 1 Plan för den allmänna anläggningen.....	4
Verksamhetsområden	4
Enskilda VA-anläggningar inom verksamhetsområde	4
Dricksvattenförsörjning	5
Spillvatten	6
Ledningsnät	6
Strategisk planering	7
Del 2 Skyfall och översvämningsrisker	9
Skyfallspåverkan på den allmänna anläggningen	10
Del 3 VA-utbyggnadsplan	12
Behov av kommunalt VA	12
Kommunal planering	12
Genomförande	13
Exploatering innanför verksamhetsområden	13
Exploatering utanför verksamhetsområden	13
Bedömning av VA-utbyggnadsbehov	14
Identifiering av områden	14
Bedömning av behov	16
Utbyggnadsområden	17
Utredningsområden	17
Bevakningsområden	18
Områden som inte behov av allmänna vattentjänster	18
Sammanfattning bedömning	19
Recipenter	19
Gemensamhetsanläggningar anslutna till allmänt VA	20
Behov av verksamhetsområde för dagvatten	20
Behov av åtgärder	20
Konsekvenser av vattentjänstplanen	22

Förord

Vid årsskiftet 2022–2023 infördes det ändringar i Lagen om allmänna vattentjänster (LAV, lag 2006:412) som bland annat innebär att det ska finnas en aktuell vattentjänstplan i varje kommun som beskriver kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses.

Vattentjänstplanen är del av Oxelösunds Vatten- och avloppsplan (VA-plan).

Oxelösunds VA-plan består i sin helhet av en nulägesbeskrivning (VA-Översikt), VA-policy med riktlinjer, och handlingsplaner där vattentjänstplanen utgör en del tillsammans med plan för enskilt VA.

Vattentjänstplanen består av tre delar:

- Del ett är en beskrivning av planeringen för den allmänna anläggningen.
- Del två handlar om skyfall och dess konsekvenser för VA-leveranserna.
- Del tre är en VA-utbyggnadsplan som beskriver förutsättningarna för och behovet av utbyggnad av vattentjänster i kommunen.

Vattentjänstplanen är framtagen med hjälp av konsultbolaget WSP Sverige AB, och en arbetsgrupp och politisk styrgrupp bestående av tjänstepersoner och politiker från kommunen och från Oxelö Energi AB.

Vattentjänstplanen antas av kommunfullmäktige. Vattentjänstplanen gäller i 12 år, till 2035, och ska omprövas eller revideras vart fjärde år. Planen bör fortsättningsvis ingå som underlag till översiktsplanen och revideras, antas och samrådas under samma process.

Allmänheten får möjlighet att ge synpunkter på kommunens förslag på plan enligt vattentjänstlagen genom samråd och utställning. Samråd sker på samma sätt som vid framtagande av översiktsplan, alltså med de fastighetsinnehavare och myndigheter som kan antas ha ett väsentligt intresse av planen.

Samråd och granskning syftar till att öka det demokratiska inflytandet över hur kommunen planerar för att ansluta fastigheter till kommunalt vatten och avlopp. Genom samrådet kommer också länsstyrelsen att få möjlighet att ge sin syn på hur kommunen bör planera, för att uppfylla sin skyldighet att tillgodose behovet av vattentjänster.

Del 1 Plan för den allmänna anläggningen

I denna del beskrivs hur den allmänna VA-anläggningen, som ligger inom det befintliga verksamhetsområdet för allmänt VA, ska utvecklas och förbättras de kommande åren. Med anläggningar avses samtliga anläggningar som är nödvändiga vid försörjning av VA-tjänster, så som ledningar, pumpstationer, reningsverk och vattentorn.

Inom de kommande åren kommer många befintliga anläggningar att behövas repareras, uppgraderas eller nya behöva byggas. Detta oavsett om samma verksamhetsområde ska upprätthållas eller om nya tillkommer. I planen för de allmänna VA-anläggningarna redovisas planeringen för drift, underhåll och förnyelse. Utöver denna plan arbetar Oxelö Energi AB (OEAB), på en mer detaljerad nivå, med investerings- och underhållsplanering för respektive anläggningsdel som en del av det systematiska underhållsarbetet.

Inom Oxelösunds kommun är det Oxelö Energi AB som är VA-huvudman och därigenom ansvarar för driften av den allmänna VA-anläggningen enligt Lagen om allmänna vattentjänster (LAV).

I VA-policyn framgår det att VA-verksamheten ska drivas och utvecklas på ett säkert sätt så att negativa effekter för människa, miljö och samhälle undviks, idag och i framtiden. VA-åtgärder ska genomföras efter omsorgsfull bedömning och prioritering av vad som krävs idag och i framtiden. VA-försörjningen ska säkerställa invånarnas krav på god och säker dricksvattenförsörjning samt bidra till att sjöar och vattendrag når god ekologisk och kemisk status.

Verksamhetsområden

Nya verksamhetsområden behöver beslutas av kommunfullmäktige löpande. I Oxelösund finns beslutade verksamhetsområden för vatten och spillvatten samt dagvatten. Två behov kopplat till verksamhetsområden har identifierats i arbetet med VA-planen:

- Översyn av verksamhetsområden så att det är tydligt att de som har behov av allmänt VA omfattas av verksamhetsområde. Fatta beslut där sådana saknas.
- Tydliggör vilka områden som bara har vattentjänsten spillvatten och inte dagvatten samt de som har båda vattentjänsterna.

Enskilda VA-anläggningar inom verksamhetsområde

Idag finns det gemensamhetsanläggningar och enskilda ledningar inom verksamhetsområdet. I bilaga 1 till VA-policyn anges att:

Övertagande av VA-anläggningar kan ske när Oxelösunds kommun anser att anläggningarna ska ingå i den allmänna VA-anläggningen, inom ett verksamhetsområde.

I dessa fall blir lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster tillämplig. Övertagandet ska ske i linje med den övertagandeprocess som beskrivs i bilagan till VA-policyn. Det finns ett behov identifierat kring övertag:

- Göra en genomlysning av vilka gemensamhetsanläggningar som finns inom verksamhetsområdet och informera dessa om övertagandeprocessen.

Tabell 1 Aktiviteter gällande verksamhetsområden

Aktivitet	Behov	Tidplan	Ansvarig
Genomföra utredning av verksamhetsområden.	Översyn av verksamhetsområden så att det är tydligt att de som har behov av allmänt VA omfattas av verksamhetsområdet. Fatta beslut där sådana saknas.	2026	Oxelö Energi AB
Genomföra informationsinsats gentemot gemensamhetsanläggningar.	Göra en genomlysning av vilka gemensamhetsanläggningar som finns inom verksamhetsområdet och informera dessa om övertagandeprocessen. Både aktuella övertag och information inför eventuellt kommande processer	2026	Oxelö Energi AB

Dricksvattenförsörjning

Dricksvattnet produceras vid Högåsens vattenverk i Nyköpings kommun. Kapaciteten bedöms vara tillräcklig för försörjningen inom denna vattentjänstplans planeringshorisont.

Nödvattenförsörjningen prövades sommaren 2022 med vattenläckan på huvudledningen för dricksvatten. Nödvattenförsörjningen och planeringen kring den bedömdes då fungera bra.

Oxelösunds kommun saknar en reservvattentäkt. NOV (Nyköping-Oxelösunds vattenverksförbund) arbetar med frågan om en för kommunerna gemensam reservvattentäkt och några områden har identifierats som lämpliga att gå vidare med. Utredningar pågår.

Följande behov gällande dricksvattenförsörjning har identifierats:

- Reservvattentäkt saknas i kommunen och för NOV.
- Behovet av egen reservvattenförsörjning bör utredas.

Tabell 2 Aktiviteter gällande dricksvattenförsörjning

Aktivitet	Behov	Tidplan	Ansvarig
Genomföra utredning av möjlig reservvattentäkt.	Möjligheter till ny reservvattenförsörjning bör utredas.	Pågår	NOVF/ Oxelösunds kommun

Spillvatten

Avloppsvatten renas i ett reningsverk centralt i Oxelösund. Det bedöms ha tillräcklig kapacitet för dagens och framtidens planerade behov, och uppfyller villkoren i miljötillståndet.

Vissa pumpstationer ligger nära havet och kommer att behöva klimatanpassas med hänsyn till stigande havsnivåer. En utredning visar att det är fem platser där pumpstationer och ledningsnät kan drabbas vid en havsnivå upp till +1 m. Därtill finns nio platser som drabbas och elva som eventuellt påverkas vid havsnivå upp till +1,5 m. Behovet av anpassning för dessa stationer behöver rangordnas och djupare utredning göras för respektive plats.

I VA-policyn sägs att kommunen ska bedriva ett aktivt uppströmsarbete för att möjliggöra återanvändning av slam och renat spillvatten.

Följande behov gällande spillvatten/slamhantering har identifierats:

- Klimatanpassning av pumpstationer och spillvattennät.
- Resurser för att klimatsäkra pumpstationer och spillvattennät.
- Aktivt uppströmsarbete för att minska föroreningar i slammet.

Tabell 3 Aktiviteter gällande spillvattenrening

Aktivitet	Behov	Tidplan	Ansvarig
Genomföra fördjupad utredning med prioriteringsordning samt tid- och resursplan för klimatanpassning av pumpstationer och spillvattennät.	Klimatanpassning av pumpstationer och spillvattennät. Resurser för att klimatsäkra pumpstationer och spillvattennät.	2024-2025	Oxelö Energi AB
Tillsätta arbetsgrupp för systematiskt uppströmsarbete (både slam och tillskottsvatten).	Aktivt uppströmsarbete för att minska föroreningar i slammet	2025	Oxelö Energi AB

Ledningsnät

Det kommunala distributionssystemet består av ledningsnät med tillhörande pumpstationer för dricksvatten, spillvatten och dagvatten.

Ledningsnätet är byggt över en lång tid och har varierande brister och varierande grad av renoveringsbehov.

I VA-policyn framgår att VA-nätet ska hålla en strukturerad förnyelsetakt på 50–80 år för stamnätet (huvud- & distributionsledningar).

Följande behov gällande ledningsnätet har identifierats:

- Tillsyn av anläggningar på dricksvattennätet behöver prioriteras.
- Ledningsförnyelse och framtagande av förnyelseplan behövs för långsiktigt arbete.
- Se över kombinerade ledningar och utbytestakt till separerat ledningsnät spillvatten/dagvatten.
- Fortsatt arbete med inventering av ledningsnät, både med avseende på inläckage och tillskottsvatten. Kartlägg bräddningar och nätavsnitt med störst bräddproblematik till förnyelseplanen.

Tabell 4 Aktiviteter gällande ledningsnät

Aktivitet	Behov	Tidplan	Ansvarig
Genomföra en tillsynsinsats på dricksvattenanläggningar årligen	Tillsyn av anläggningar på dricksvattennätet behöver prioriteras.	Årligen	Livsmedelskontroll
Bibehålla dagens nivå på förnyelsetakten för stamnätet.	Ledningsförnyelse och framtagande av förnyelseplan behövs för långsiktigt arbete. Se över kombinerade ledningar och utbytestakt till separerat ledningsnät spillvatten/dagvatten	Årligen	Oxelö Energi AB
Tillsätta arbetsgrupp för systematiskt uppströmsarbete (slam).	Aktivt uppströmsarbete för att minska föroreningar i slammet.	2025	Oxelö Energi AB
Tillsätta arbetsgrupp för systematiskt uppströmsarbete (tillskottsvatten).	Fortsatt arbete med inventering av ledningsnät, både med avseende på inläckage och tillskottsvatten. Kartlägg bräddningar och nätavsnitt med störst bräddproblematik till förnyelseplanen.	2025	Oxelö Energi AB

Strategisk planering

Givet de behov som identifierats för den allmänna anläggningen, så kommer detta sannolikt att få påverkan på nivåerna för VA-avgifterna. Utifrån världsläget kommer också en ökad osäkerhet för räntekostnader samt prisökningar i framtiden.

Åtgärder i den allmänna VA-anläggningen behöver ske både på grund av framtida underhållsbehov och genom utbyggnad av allmänt VA. Den allmänna VA-anläggningen behöver även ses över med tanke på skyfall och framtida havsnivåhöjning, där det redan identifierats att ett antal pumpstationer är belägna i lågpunkter. Detta är också kostnader som behöver finansieras. Beroende på om VA-anläggningens komponenter är avskrivna eller inte kan ökad investeringstakt medföra ökade kapitalkostnader.

Det finns därmed behov av att analysera verksamhetens kostnader. I en sådan analys behöver såväl reinvesteringar, investeringar som driftinsatser följas upp. Utifrån uppföljningen behöver en prognos för behovet med utvecklingen av avgifterna tas fram som säkerställer att Oxelö Energi fortsatt har en ekonomi i balans. Det är även viktigt att löpande dialog sker med politiken och att nödvändiga beslut om taxor fattas.

Det har framkommit i arbetet med VA-planen att resurser saknas för arbetet med strategiska VA-frågor. Resurser saknas även för att uppfylla de behov och åtgärder som lyfts i översikt och policy, såväl gällande enskilt som allmänt VA.

Följande behov har identifierats för strategisk planering:

- Ta fram kostnadspåverkan för handlingsplanerna i VA-plan.
- Framtagande av strategisk taxeutveckling som motsvarar behovsprognoser.
- Behov av VA-strateg med övergripande planeringsansvar.

Tabell 5 Aktiviteter gällande strategisk planering

Aktivitet	Behov	Tidplan	Ansvarig
Framtagande av flerårsplan (5-10 år) för strategisk taxeutveckling	Strukturerat analysera och följa upp den allmänna anläggningens kostnader.	2025	Oxelö Energi AB
Etablera rutin för årlig uppföljning av taxeutvecklingen	Framtagande av strategisk taxeutveckling som motsvarar behovsprognoser.	2024	Oxelö Energi AB
Anställa VA- eller vattenstrateg med övergripande ansvar för strategiska vattenfrågor som exempelvis arbete med rådgivning, reservvattentäkt och VA-taxa.	Resursbehov för att kunna arbeta med strategiska VA-frågor.	2024	Oxelö Energi AB/Oxelösunds kommun

Del 2 Skyfall och översvämningrisker

Uttrycket skyfall används för stora mängder av nederbörd på kort tid. SMHI:s definition av skyfall är minst 50 mm på en timme eller minst 1 mm på en minut. Det finns nederbördsräknare i Oxelösund (87400) som har varit aktivt från 1951. Under de senaste 21 år har årsnederbörd varit ca 560 mm/år vilket motsvarar ungefär Sveriges genomsnittsnederbörd på 600 mm/år.

De allmänna avloppssystemen dimensioneras för regn med viss återkomsttid. Vid skyfall överskrids kapaciteten och nederbörden kommer att samlas i lågpunkterna på markytan. Det är VA-huvudmannens ansvar att dimensionera det nya systemet att sträcka sig till markytan. Minimikrav på återkomsttider för regn för nya dagvattensystem anges i tabellen nedan. Oxelösund följer dimensioneringskraven i Svenskt Vattens publikation P110.

Tabell 6 Minimikrav på återkomsttider för regn vid dimensionering av nya dagvattensystem (Svensk Vatten Publikation P110)

Nya duplikatsystem	VA-huvudmannens ansvar		Kommunens ansvar
	Återkomsttid för regn vid fylld ledning	Återkomsttid för trycklinje i marknivå	Återkomsttid för marköversvämning med skador på byggnader
Gles bostadsbebyggelse	2	10	>100 år
Tät bostadsbebyggelse	5	20	>100 år
Centrum- och affärsområden	10	30	>100 år

Fastighetsägaren har ansvar för att skydda sin egen fastighet mot översvämningar som orsakas av regn med en återkomsttid på över tio år, vilket innefattar skyfall.

Det är kommunledningen som är ansvarig för att fastställa säkerhetsnivån för skydd av byggnader och anläggningar när de allmänna avloppssystemen är fyllda.

Ansvaret för större regnmängder inom exploateringsområden faller på kommunen enligt plan- och bygglagen. Det innebär att bygga ett samhälle som kan hantera regnmängder som inte kommunens dagvattenhantering klarar av att bortleda. Det kan göras genom ytliga rinnvägar och att planera höjdsättning av mark och byggnader så att skador på byggnader och människors hälsa inte riskerar att uppstå. Samhällets höjdsättning är mycket viktig för att hantera dagvattnet vid större regn.

En utredning för klimatanpassning av pumpstationer mot förhöjda havsnivåer har utförts, där de stationer som ligger i riskzonen vid 1 meter respektive 1,5 meter förhöjd havsnivå har identifierats. Arbete kvarstår med att se över åtgärder för respektive station som identifierats.

Tabell 7 Aktiviteter gällande skyfallspåverkan på allmänna anläggningen

Aktivitet	Behov	Tidplan	Ansvarig
Riskanalys genom en workshop, ev kompletterad med djupare undersökningar.	Strukturerad konsekvensanalys av skyfallspåverkan på den allmänna anläggningen	2024	Oxelö Energi AB
Översyn så att samtliga pumpstationer med bräddavlopp som kan komma att däckas upp har tillräckliga skydd- och säkerhetsåtgärder.	Åtgärder på bräddavlopp och pumpstationer	2024-2026	Oxelö Energi AB
En utredning om hur allmänna anläggningar ska skyddas mot påverkan från skyfall tas fram. Befintlig kunskap om problembild används.	Skyfallsplan för allmänna anläggningar	2025-2027	Oxelö Energi AB

Del 3 VA-utbyggnadsplan

I denna delplan beskrivs vilka områden där det kan finnas behov att ansluta till det kommunala VA-nätet och i vilka områden enskilt VA är lämpligt i nuläget.

Behov av kommunalt VA

Enligt Lagen om allmänna vattentjänster (LAV) ska kommunen inrätta verksamhetsområden om det "med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang". I praktiken innebär detta att kommunen är skyldig att bygga ut vatten och avlopp¹ om det finns cirka 20–30 fastigheter med behov av detta, men även till färre fastigheter om det finns särskilda hälso- eller miljöskäl. Kommunens skyldighet inträder dock först när vatten, spillvatten och/eller dagvatten inte kan ordnas genom enskilda lösningar.

Med de förändringar i lagen om allmänna vattentjänster som träder i kraft vid årsskiftet 2022-2023 ges även möjlighet att göra en flexiblare behovsbedömning. Det innebär att kommunen behöver utreda om det finns förutsättningar att tillgodose behovet genom en enskild anläggning innan man fattar beslut om verksamhetsområde.

Kommunal planering

Vid bebyggelseutveckling och exploatering av områden inom kommunen behöver VA-planering och fysisk planering samordnas i ett löpande arbete mellan Oxelö Energi AB samt övriga kommunen. Den beslutade översiktsplanen fungerar som riktlinje för bebyggelseutvecklingen.

En detaljplan har en genomförandetid på mellan 5–15 år. Ett planprogram kan ha längre genomförandetid och en översiktsplan har ofta en genomförandetid på 10 år eller längre. Kommunen måste erhålla underlag för att kunna fatta beslut om markanvändningen. Det är viktigt att VA-huvudmannen ger sin syn på var i kommunen utveckling och exploatering kan ske, sett ur ett VA-perspektiv och att förutsättningarna för vatten och avlopp är klarlagda innan ett planarbete dras i gång. Det är sammantaget viktigt att den som initierar planarbetet är medveten om det tidsperspektiv som VA-huvudmannen har för sin utbyggnad av VA-anläggningen. Det krävs samtidigt en långsiktig planering för exploatering som påverkar allmänt VA.

Beslut om nya områden eller utbyggnad av befintliga områden kan få stor ekonomisk påverkan, beroende på detaljer som varierar mellan områdena

¹ Med avlopp avses både bortledande av dag- och dränvatten och bortledande av spillvatten

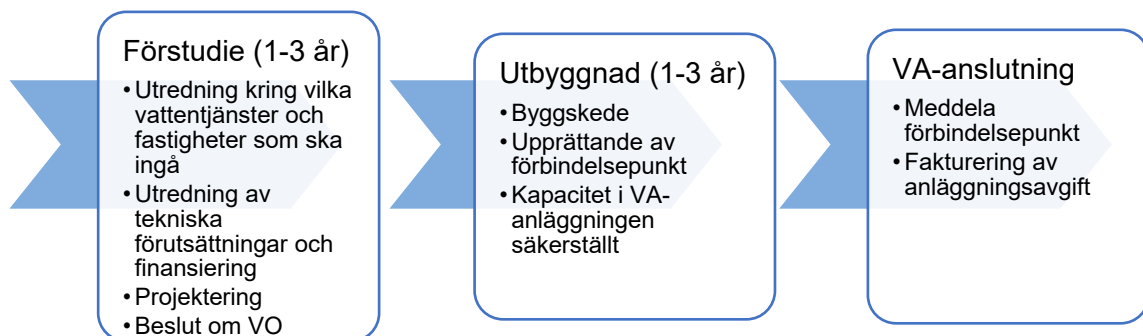
och hur de påverkar VA-anläggningen nedströms, vilket gör att finansieringen behöver utredas innan respektive slutligt beslut.

Genomförande

Inför VA-utbyggnaden kommer beslut om verksamhetsområde för allmänt VA fattas av kommunfullmäktige. Inför beslutet måste noggrannare utredningar ske angående vilka vattentjänster (dricksvatten, spillvatten och/eller dagvatten) som ska ingå i verksamhetsområdet samt vilka fastigheter som ska ingå. Utgångspunkten är att utbyggnadsområdena ska förses med både dricksvatten och spillvatten, men utredningar vid förstudien kommer avgöra om undantag ska ske.

Behovet av allmän dagvattenhantering kommer att utredas inför beslut om verksamhetsområde, men i normalfallet finns inget behov av allmänt dagvattennät i glesare bebyggelse.

Beroende på områdets komplexitet kan det ta något år från förstudie fram till utbyggnad och i vissa fall flera år. I Figur 2 visas ungefärlig genomförandetid från förstudie till utbyggnad. Under projektets gång kan det dyka upp oförutsedda händelser som gör att projektiden förändras ytterligare. Det kan både bero på händelser i och utanför projektet. Exempel på händelser är förändrad lagstiftning, ny kunskap eller ändrade förutsättningar.

Figur 2 Schematisk beskrivning av processen för ett VA-utbyggnadsprojekt

Exploatering innanför verksamhetsområden

Vid exploatering innanför det kommunala verksamhetsområdet ansvarar Oxelö Energi AB för att anordna allmänt vatten och avlopp. När förbindelsepunkt meddelas till fastighetsägaren tas en anläggningsavgift ut efter kommunens taxa för anslutning till vatten, spillvatten och eventuellt dagvatten.

Exploatering utanför verksamhetsområden

Exploatering som sker i anslutning till befintlig bebyggelse, antingen bebyggelse som redan är identifierad i utbyggnadsplanen eller annan befintlig bebyggelse, kan leda till nytt § 6 område enligt Lag om allmänna

vattentjänster. Om exploateringen påverkar utbyggnadsplanen behöver kommunen ta ställning till om den påverkan som exploateringen medför är godtagbar och exploatering möjlig.

I de fall kommunen inte har ansvar att anordna allmänt vatten och avlopp, det vill säga utanför det kommunala verksamhetsområdet, behöver det upprättas avtal mellan den som önskar ansluta till den allmänna anläggningen. VA-avtal tecknas i samband med att exploateringsavtal tecknas. När kommunen är exploatör tecknas ett VA-avtal mellan kommunen och VA-huvudmannen.

Bedömning av VA-utbyggnadsbehov

En stor andel av kommunen är idag verksamhetsområde för VA. En mindre del av kommunen är därför aktuell för bedömning.

Bedömning av utbyggnadsbehov av allmänt VA har skett utifrån §6 i lagen om allmänna vattentjänster. För att avgöra om det finns ett behov av utbyggnad av allmänt VA utifrån människors hälsa eller miljön har behoven i kommunen utretts inom arbetsgruppen för VA-planen.

Identifiering av områden

Analysen började med att identifiera de områden med samlad bebyggelse som inte omfattas av verksamhetsområde för vattentjänster i dagsläget. Genom GIS-analys och granskning av kartunderlag har samtliga områden identifierats med tätare bebyggelse med adress, baserat på kunskap om kommunen. Åtta områden identifierades, samtliga åtta togs med för behovsbedömning. Det fanns inte behov av att filtrera bort områden som var glest bebyggda eller hade färre än 20 fastigheter inom området.

Dessutom har tre områden som utpekats i översiktsplanen som aktuella för exploatering tagits med i bedömningen.

Befintlig bebyggelse

GIS-analysen genomfördes av Oxelösunds kommun och följande åtta områden identifierades (markerad i blått i Figur 3 på nästa sida):

- Djursvik
- Bastorp
- Palmtorp / Stora Bene
- Grönviken
- Vivestanäset
- Brasstorp
- Aspa / Aspa Gård
- Södra Femöre

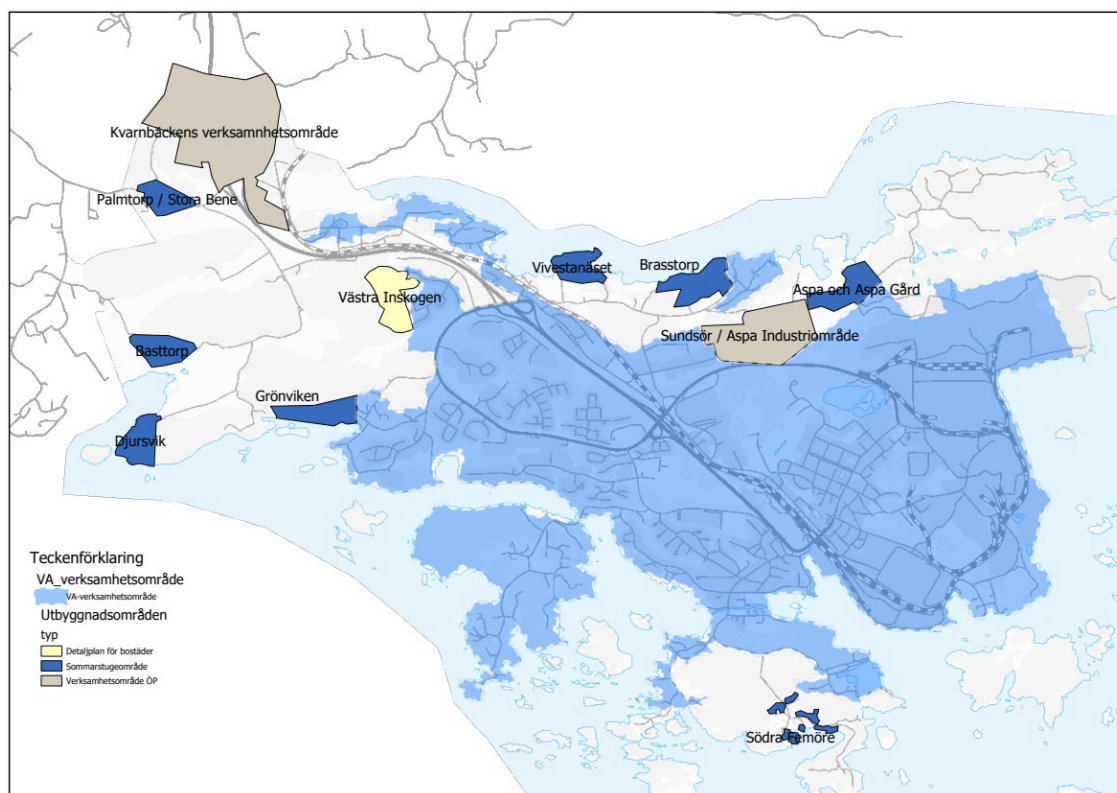
Inom ett par av de befintliga områdena pågår också planläggning och där planeras för fler tomter.

Planerad bebyggelse

Nedanstående områden har identifierats som eventuellt kommande exploatering utanför nuvarande verksamhetsområde (markerad i gult och grått i Figur 3):

- Västra Inskogen
- Sundsör/Aspa industriområde
- Kvarnbäckens verksamhetsområde

De är utpekade i översiktsplan eller detaljplanelagda men ännu ej utbyggda. Västra Inskogen är planlagt sedan tidigare och två områden för industri respektive verksamhet är utpekade i översiktsplanen. De områdena skulle kunna omfattas av 6 § LAV i framtiden.

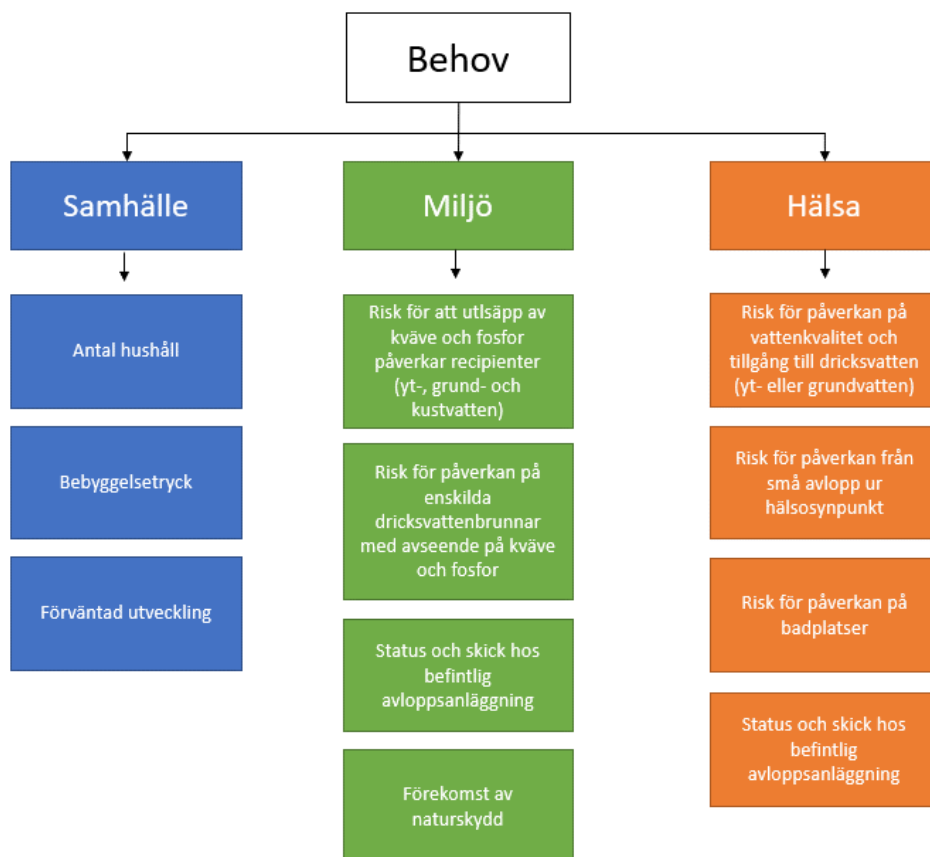

Figur 3 Identifierade möjliga paragraf §6 områden, planerade områden och befintligt verksamhetsområde för vatten och spillvatten. Verksamhetsområdet för dagvatten finns inte med i figuren.

Bedömning av behov

De områden som identifierats har sedan gått igenom utifrån ett antal faktorer för att avgöra om det finns ett behov av vattentjänster utifrån miljö- eller hälsoperspektiv.

Bedömningen av behov har skett utifrån kriterier som ansetts viktiga och där tillförlitlig information finns. Vissa kriterier har valts bort på grund av bristande information. Kriterierna beskrivs i Figur 4 nedan.

Figur 4 Behovskriterier

Utifrån bedömningen kan områdena delas in i fyra kategorier:

1. **Utbyggnadsområden:** områden där rekvisiten för 6 § LAV uppfylls och utbyggnad av allmänna vattentjänster är nödvändig.
2. **Utredningsområden:** områden som behöver utredas vidare för att ta reda på om behov av allmänna vattentjänster föreligger. När utredningar är utförda kommer de att placeras i någon av de andra två kategorierna.
3. **Bevakningsområden:** områden som inte har behov av allmänna vattentjänster idag men bör bevakas om behovet förändras över tid.

4. Inget behov av allmänna vattentjänster: de områden som för närvarande och inom överskådlig framtid inte har behov av allmänna vattentjänster.

Prioritering

En prioritering tagits fram av de områden som kan vara VA-utbyggnadsområden enligt VA-policyn. Prioriteringen av utbyggnadsområden ska ske utifrån följande parametrar:

- Antal fastigheter och bebyggelseäthet samt förväntad samhällsutveckling
- Förutsättningar för enskilda VA-lösningar
- Genomförbarhet (tekniskt och ekonomiskt)
- Miljö kvalitetsnormer riskerar att överskridas och naturvärdena är höga och/eller det finns risk för smittämnen till dricks- och badvatten

Prioriteringen är till för att ge vägledning i vilka områden som behöver åtgärdas först.

Utbyggnadsområden

Utbyggnadsområden är områden där rekvisiten för 6 § LAV uppfylls och utbyggnad av allmänna vattentjänster är nödvändig.

Inget av områdena som utreddes konstaterades ha behov idag utifrån §6 kopplat till risker för människors hälsa eller miljön.

Utredningsområden

I denna kategori ingår områden där det eventuellt föreligger behov av allmänna vattentjänster, men ytterligare utredning behövs för att fastställa om behov enligt 6 § LAV finns.

Aspa / Aspa Gård

Sommarstugeområde med ett 30-tal arrendetomter. Det sker en permanentning i området och fler tomter avses att skapas. Befintlig bebyggelse är relativt tät.

Området har i dagsläget tillgång till sommarvatten men inte spillvatten eller dagvatten. De enskilda avloppen i området har behov av tillsyn.

Om tillsynen visar att behov av allmänt VA föreligger kan området prioriteras upp till VA-utbyggnadsområde.

Västra Inskogen och Kvarnbäcken/Norra Stjärnholm

Utöver Aspa finns det två områden, Västra Inskogen och Kvarnbäcken/Norra Stjärnholm som är obebyggda idag men som är detaljplanlagda eller markerade som verksamhetsområde för VA i översiktsplan som bör utredas, om exploatering startar i närtid behöver behov av allmänt VA utredas.

Bevakningsområden

Det finns områden som inte har behov av allmänna vattentjänster idag men som bör bevakas om behovet förändras över tid, de klassas här som bevakningsområden.

Grönviken

Sommarstugeområde med VA-samfällighet och en kommunal anslutningspunkt med tillgång till vatten och spillvatten. Området är fullt utbyggt enligt detaljplan och det sker en permanentning i området som bör bevakas.

Vivestanäset

Sommarstugeområde med tät bebyggelse. Några av fastigheterna ingår i VA-samfällighet med tillgång till sommarvatten via avtal med VA-huvudmannen. I dagsläget är området inte planlagt men det pågår en permanentning och vid planläggning kan det potentiellt bli ännu fler permanentboende. Antalet enskilda avloppsanläggningar och deras status behöver också bevakas.

Södra Femöre

Sommarstugeområde med arrendetomter. Majoriteten av fastigheterna omfattas av en samfällighet som har tillgång till kommunalt vatten och spillvatten via en anslutningspunkt. I dagsläget planeras ingen exploatering av området men utvecklingen bör bevakas.

Sundsör/Aspa industriområde

Området är obyggt idag men planlagt för industri och utpekad i översiktsplanen. För tillfället förekommer det ingen planering av exploatering i området men utvecklingen bör bevakas.

Områden som inte behov av allmänna vattentjänster

Det har identifierats fyra områden som fortsatt bör kunna ha enskilt VA, och inget konstaterat behov enligt skydd för människors hälsa eller miljön finns. De områdena är:

- Palmtorp / Stora Bene
- Djursvik
- Basttorp
- Brasstorp

Palmtorp/Stora Bene är tät villabebyggelse som drivs som en VA-samfällighet. Resten av områdena är sommarstugeområden som också drivs som VA-samfälligheter och har kommunala anslutningspunkter.

Sammanfattning bedömning

Tabell 8 Bedömning av utbyggnadsbehov.

	Område	Behov	Bedömning
1	Aspa / Aspa Gård	Utreds	Permanentning och planläggning pågår. Enskilt avlopp behöver tillsyn.
2	Basttorp	Nej	VA-samfällighet
3	Brasstorp	Nej	VA-samfällighet
4	Djursvik	Nej	VA-samfällighet
5	Grönviken	Bevakas	Permanentning pågår men fullt utbyggt enligt detaljplan.
6	Inskogen Västra	Utreds	Planlagt för villor och ligger i direkt anslutning till befintligt verksamhetsområde.
7	Kvarnbäcken / Norra Stjärnholm	Utreds	Obebyggt idag men markerat som verksamhetsområde i översiktsplan.
8	Palmtrop / Stora Bene	Nej	VA-samfällighet
9	Sundör / Aspa industriomr.	Bevakas	Obebyggt idag men planlagt för industri och utpekad i översiktsplanen.
10	Södra Femöre	Bevakas	Ekonomisk förening med en kommunal anslutningspunkt.
11	Vivestanäset	Bevakas	Permanentning pågår, potentiellt fler boende vid planläggning.

Privat mark

En del av de identifierade områdena består av privat mark, det vill säga området består av endast en fastighet men med många bostadsbyggnader. I dessa fall kan möjligheten att bygga ut kommunalt VA inom området eventuellt vara begränsade såvida det inte sker en fastighetsbildning. Det gäller tex områdena Grönviken, Vivestanäset, Brasstorp, Aspa/Aspa Gård och Södra Femöre.

Recipients

De recipients som berörs av de elva områdena som utreds är Marsviken, Aspa fjärden och Bråviken, de har alla vissa problem med övergödning. Dock bedöms påverkansfaktorerna inte vara kopplade till enskilda avlopp eller urban markanvändning (VISS, 2022). I de aktuella områdena finns i de

flesta fall också gemensamhetsanläggningar med anslutning till kommunalt VA. Påverkan på recipienternas förutsättningar att uppnå miljö kvalitetsnormer för övergödning bedöms bli liten med denna vattentjänstplan.

Gemensamhetsanläggningar anslutna till allmänt VA

Av de områden med samlad bebyggelse som identifierats, är ett flertal redan anslutna till allmänt VA genom avtal mellan VA-huvudmannen och respektive områdes samfällighetsförening. I dessa områden har fastigheterna möjlighet att få tillgång till allmänt vatten och spillvatten via gemensamhetsanläggning.

I områden med gemensamhetsanläggningar kan det finnas fastigheter som har enskilda lösningar för dricksvatten och spillvatten och som inte är anslutna till den gemensamma anläggningen.

Behov av verksamhetsområde för dagvatten

Inom Oxelösunds kommun bör lokalt omhändertagande av dagvatten vara norm utanför verksamhetsområde för dagvatten. Förutsättningarna att omhändertaga dagvattnet fångas upp i dagvattenutredningen till detaljplanen, eller i bygglovshanteringen.

Följande områden som är inom verksamhetsområde för vatten och spill men ej för dagvatten har identifierats:

- Jogersö
- Granliden
- Stjärnholm
- Danvik
- Västra Femöre

Dessa områden bör bevakas för att se om behov av allmänt dagvatten kan föreligga framöver.

Behov av åtgärder

Följande behov har identifierats inom VA-utbyggnadsplanen:

- Ett stärkt samarbete mellan kommunen och huvudmannen behövs vid planering och exploatering.
- Rutin för hantering av avtalskunder behövs och avtalskunderna behöver inventeras.
- Utredningsområden behöver följas upp.
- Bevakningsområden behöver följas upp.

Tabell 9 Aktiviteter gällande åtgärdsbehov i VA-utbyggnadsplanen

Aktivitet	Behov	Tidplan	Ansvarig
Utse person som representerar Oxelö Energi AB i bebyggelse- och exploateringsfrågor.	Stärkt samarbete mellan kommunen och OEAB i VA-frågor vid planering och exploatering.	2024	Oxelö Energi AB
Bevaka och följ upp utredningsområden och bevakningsområden i denna vattentjänstplan	Årlig översyn av VA-utbyggnadsdelen så att förändrade behov fångas upp.	Årligen	Oxelö Energi AB/Oxelösunds kommun
Inventering av kundregister för vilka fastigheter som är avtalskunder.	Hantering av befintliga fastigheter som redan är anslutna via avtal till den allmänna anläggningen.	2024-2025	Oxelö Energi AB
Framtagande av process för anslutning utanför verksamhetsområde för VA.	Process för anslutning av fastigheter utanför verksamhetsområde behöver förtydligas.	2025-2026	Oxelö Energi AB

Konsekvenser av vattentjänstplanen

För att få en samlad bild av förväntade effekter av vattentjänstplanen har en översiktlig konsekvensanalys gjorts. I Tabell 10 sammanfattas konsekvenser med dagens arbetssätt jämfört med att åtgärder i planen genomförs. Jämförelsen görs utifrån tre olika perspektiv: ekonomiskt, miljömässigt och socialt.

Samtliga aktiviteter som föreslås listas nedan i tabell 10. Aktiviteterna är sorterade efter vilket år de ska genomföras. Fram till 2027, innan nästa revidering av vattentjänstplanen, är det många aktiviteter som ska utföras. Till detta krävs det planering, resurser och tid. Framst berör de OEAB, men flera åtgärder berör också Oxelösunds kommun.

Aktiviteternas ekonomiska konsekvenser

- En organisation som klarar av dagens och framtidens VA-verksamhet innebär ekonomiska åtaganden för Oxelösunds kommun samt Oxelö Energi. Vissa åtgärder kräver personella resurser för att kunna genomföras, som anställandet av en VA-strateg.
- Ökad kunskap om VA-anläggningens status gör att rätt åtgärder kan utföras vid rätt tidpunkt för att öka servicenivå och kostnadseffektivitet.
- Långsiktig planering för utbyggnad. Förutsättningar för att kapacitet i befintligt nät kan fångas upp bättre i framtiden.
- Möjlighet att arbeta strategiskt och ta fram en jämnare och mer förutsägbar taxeutveckling.
- Möjlighet att arbeta strategiskt med genomförandet av VA-plan.
- Uppdelning av verksamhetsområden.
- Mer rättvis och skälig avgiftsnivå och -fördelning mellan VA-kollektiven.
- Ökade kostnader för utbyggnad i ett antal områden kan medföra att anläggningsavgiften behöver ses över och höjas.
- Samtidigt finns behov av åtgärder i befintligt VA-verksamhetsområde som behöver finansieras, behov som också ska täckas av VA-taxan. Kostnaden för dessa aktiviteter måste utredas vidare.

Aktiviteternas konsekvenser för miljön

- Förbättrad status i recipienter (MKN) genom översyn på ledningsnät och VA-anläggningar ur ett klimatperspektiv, och för att minska bräddningar.
- Prioritering av utbyggnad utifrån miljö- och hälsoperspektiv.
- Förbättrat samarbete i att identifiera områden som kan omfattas av §6-behov, som leder till miljövinster i form av allmän VA-försörjning där behov finns.

- Fördjupat planeringsarbete som möjliggör konkreta åtgärder och minskad belastning på VA-anläggningen, som minskat tillskottsvatten genom åtgärdande av ledningsnät som ger minskade bräddningar till vattendrag
- Minskat innehåll av farliga ämnen i avloppsvattnet och slammet genom ökat uppströmsarbete.

Aktiviteternas konsekvenser för kunder/fastighetsägare och kommuninvånare

- Utvecklat samarbete internt i kommunen ökar samsyn och helhetsperspektivet.
- Gemensam riktning för VA-verksamheten inom kommunen.
- Större grad av klimatanpassning av VA-verksamheten som klarar av ett förändrat klimat, minskar risken för översvämningar och skador på fastigheter.
- Översyn över planeringen av taxan och taxesättningen ger ökad tydlighet om finansieringen. Samtidigt kan delar av taxan behöva höjas, som anläggningsavgiften.
- Översyn av verksamhetsområden tydliggör vilka fastigheter som ligger inom och utanför ansvar för kommunalt VA.

Tabell 10 Sammanfattning av vattentjänstplanens aktiviteter ordnade efter startår.

Aktivitet	Behov	Tidplan	Ansvarig
Genomföra utredning av möjlig reservvattentäkt.	Möjligheter till ny reservvattenförsörjning bör utredas.	Pågår (2023)	NOVF/ Oxelösunds kommun
Genomföra en tillsynsinsats på dricksvattenanläggningar årligen	Tillsyn av anläggningar på dricksvattnenätet behöver prioriteras.	Årligen	Livsmedels kontroll
Bibehålla dagens nivå på förnysetakten för stamnätet.	Ledningsförnyelse och framtagande av förnyelseplan behövs för långsiktigt arbete. Se över kombinerade ledningar och utbytestakt till separerat ledningsnät spillvatten/dagvatten	Årligen	OEAB
Bevaka och följ upp utredningsområden och bevakningsområden i denna vattentjänstplan	Årlig översyn av VA-utbyggnadsdelen så att förändrade behov fångas upp.	Årligen	OEAB/ Oxelösunds kommun
Utse person som representerar Oxelö Energi AB i bebyggelse- och exploateringsfrågor.	Stärkt samarbete mellan kommunen och OEAB i VA-frågor vid planering och exploatering.	2024	OEAB
Etablera rutin för årlig uppföljning av taxeutvecklingen.	Framtagande av strategisk taxeutveckling som motsvarar behovsprognoser.	2024	Oxelö Energi AB
Anställa VA- eller vattenstrateg med övergripande ansvar för strategiska vattenfrågor som arbete med rådgivning, reservvattentäkt och VA-taxa.	Resursbehov för att kunna arbeta med strategiska VA-frågor.	2024	OEAB/Oxelösunds kommun
Risakanalys genom en workshop, ev kompletterad med djupare undersökningar.	Strukturerad konsekvensanalys av skyfallspåverkan på den allmänna anläggningen	2024	OEAB
Genomföra fördjupad utredning med prioriteringsordning samt tid- och resursplan för klimatanpassning av pumpstationer och spillvattnenät.	Klimatanpassning av pumpstationer och spillvattnenät. Resurser för att klimatsäkra pumpstationer och spillvattnenät.	2024-2025	OEAB
Inventering av kundregister för vilka fastigheter som är avtalskunder.	Hantering av befintliga fastigheter som redan är anslutna via avtal till den allmänna anläggningen.	2024-2025	OEAB
Översyn så att samtliga pumpstationer med bräddavlopp som kan komma att dämvas upp har tillräckliga skydd- och säkerhetsåtgärder.	Åtgärder på bräddavlopp och pumpstationer	2024-2026	OEAB

Vattentjänstplan

Datum
2023-09-13

25 (25)

Diarienummer
KS.2023.152

Tillsätta arbetsgrupp för systematiskt uppströmsarbete (slam).	Aktivt uppströmsarbete för att minska föroreningar i slammet.	2025	OEAB
Tillsätta arbetsgrupp för systematiskt uppströmsarbete (tillskottsvatten och bräddning).	Fortsatt arbete med inventering av ledningsnät, med avseende på inläckage och tillskottsvatten. Kartlägg bräddningar och nätavsnitt med störst bräddproblematik till förnyelseplanen.	2025	OEAB
Framtagande av flerårsplan för strategisk taxeutveckling	Strukturerat analysera och följa upp den allmänna anläggningens kostnader (5-10 års sikt).	2025	OEAB
Framtagande av process för anslutning utanför verksamhetsområde för VA.	Process för anslutning av fastigheter utanför verksamhetsområde behöver förtydligas.	2025-2026	OEAB
En utredning om hur allmänna anläggningar ska skyddas mot påverkan från skyfall tas fram. Befintlig kunskap om problembild används.	Skyfallsplan för allmänna anläggningar.	2025-2027	OEAB
Genomföra utredning av verksamhetsområden.	Översyn av verksamhetsområden så att det är tydligt att de som har behov av allmänt VA omfattas av verksamhetsområdet. Fatta beslut där sådana saknas.	2026	OEAB
Genomföra informationsinsats gentemot gemensamhetsanläggningar.	Göra en genomlysning av vilka gemensamhetsanläggningar som finns inom verksamhetsområdet och informera dessa om övertagandeprocessen. Både aktuella övertag och information inför eventuellt kommande processer.	2026	Oxelö Energi AB